

▼ سخن سردبیر

اثرات متقابل کمیابی آب و مهاجرت‌های انسانی

روندهای آماری و شواهد اجتماعی و علمی نشان می‌دهد که امروزه انسان‌های بیشتری نسبت به قدیم در حال جابجایی و تغییر مکان سکونت خود هستند. در حال حاضر حدود ۲۶۰ میلیون، یعنی حدود ۳/۳ درصد جمعیت جهان، مهاجر بین‌المللی به شمار می‌آید. این آمار جابجایی درون مرزهای یک کشور را در نظر نمی‌گیرد. براساس گزارش جهانی برآورد می‌شود که حدود ۷۶۰ میلیون نفر از جمعیت جهان در آینده نزدیک به مناطق شهری مهاجرت می‌کنند. مهاجرت، پیوند تنگاتنگی با کمیابی منابع طبیعی، به ویژه منابع آب دارد؛ بنابراین، مدیریت منابع طبیعی، از جمله آب، روز به روز اهمیت بیشتری در مباحث مربوط به مهاجرت پیدا می‌کند.

یکی از موضوعات مطرح در حکمرانی آب، چگونگی رابطه آب با جابجایی‌های جمعیتی و تأثیر آب بر این پدیده است. نمی‌توان گفت که چند درصد از مهاجرت‌ها مستقیماً به آب ربط دارد، اما آنچه روشن است این است که آب به دلیل نقش اساسی که در توسعه و اقتصاد و پیوندهای تنگاتنگی که با عوامل مختلف دیگر چون امنیت غذایی، اشتغال، رفاه، امنیت اقتصادی و غیره دارد، با تحریک و تشدید آن عوامل می‌تواند شرایط را تحت تأثیر قرار دهد.

به طور کلی، بیشتر تحلیل‌ها درباره موضوع آب و مهاجرت، بر این دو موضوع به طور جداگانه تمرکز دارند. مسئله نخست، اثرات بالقوه کمیابی آب بر الگوهای مهاجرت است. کمیابی آب - چه به دلیل خشکسالی و یا دیگر دلایل - برخی مواقع به عنوان بیشترین مهاجرت، درون یک کشور یا درون یک منطقه شناخته می‌شود. اگرچه نمی‌توان مهاجرت را به مستقیم به آب پیوند داد، طیفی از موضوعات اقتصادی - اجتماعی، سیاسی و زیست‌محیطی به صورت تجمعی و با ارتباط متقابل، سبب‌ساز مهاجرت می‌شوند. با وجود این، فقدان امنیت آبی به صورت قابل ملاحظه‌ای باعث افزایش پتانسیل مهاجرت، عمدتاً به دلیل تأثیر آن بر رفاه و امرارمعاش می‌شود. در گزارش جهانی آب در سال ۲۰۱۶، کمیابی آب در اثر خشکسالی و تخلیه آب زیرزمینی، دلیل اصلی افزایش مهاجرت از مناطق روستایی به شهرها در بخش‌هایی از خاورمیانه و افریقا ذکر شده است. همچنین پیش‌بینی‌های تغییر اقلیم بر افزایش مهاجرت به دلیل تنش آبی تأکید دارد.

مسئله دوم که در مباحث مرتبط با مهاجرت‌های آبی اغلب مدنظر قرار می‌گیرد، تأثیر مهاجرت بر منابع آب شیرین است. این موضوع شامل بررسی چالش‌های زیست‌محیطی رشد جمعیت مرتبط با مهاجرت، به ویژه به دلیل افزایش شهرنشینی و رد پای زیست‌محیطی مهاجرت اجباری یا جابجایی کامل است.

”

«در گزارش جهانی آب در سال ۲۰۱۶، کمیابی آب در اثر خشکسالی و تخلیه آب زیرزمینی، دلیل اصلی افزایش مهاجرت از مناطق روستایی به شهرها در بخش‌هایی از خاورمیانه و افریقا ذکر شده است.»

“

